

Dövlət Proqramı Təqaüdçüləri

Dünyanın müxtəlif nüfuzlu universitetlərində təhsil alan azərbaycanlı gənclərin elmi-tədqiqat sahələrinə maraq göstərməsi və ciddi uğurlara imza atması hər birimizi sevindirir. Reytingli universitetlərdə yüksəkixtisaslı peşəkarlar kimi yetişən və elm sahəsində öz sözünü deyə biləcək gənclərimizin hər biri ölkəmizin intellekt potensialıdır. Bu dəfə onlardan biri Aygün Azadova ilə həmsöhbət olur. "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində Böyük Britaniyanın Essex Universitetinin doktorantı (PhD) olan gənc istedad həm də yeni tədris ilində adıçəkilən ali təhsil müəssisəsində müəllimliyə başlayıb.

TANITIM. Aygün Kainat qızı Azadova Bakı şəhərində anadan olub. 1996-2007-ci illərdə Kamil Əyyubov adına 12 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. 2007-ci ildə Bakı Dövlət Universitetində (BDU) "Biologiya" ixtisası üzrə bakalavr təhsilinə qəbul olub, daha sonra həmin ali məktəbdə "İnsan və heyvan fiziologiyası" ixtisası üzrə magistr təhsilini davam etdirib. 2013-cü ildə BDU-nu fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 2016-cı ildə "Hökumətlərə-rası Təqaüd Proqramı" çərçivəsində keçirilən müsabiqə nəticəsində magistr təhsilini xaricdə davam etdirmək imkanı qazanıb. Macarıstanın Debrecen Universitetində "Molekulyar biologiya" ixtisası üzrə təhsil alıb, 2018-ci ildə həmin ali məktəbi yüksək ortalamla bitirib. Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun "Elmi-tədqiqat və Risklərin qiymətləndirilməsi" şöbəsində aparıcı mütəxəssis olaraq fəaliyyətini davam etdirib. İnstitutda çalışdığı müddətdə beynəlxalq miqyaslı BƏƏ-nin "Alliance Global Labs" şirkətində "NGS-DNT Sekvensləmə" və İsveçrənin Karolinska İnstitutunda "Linux OS" kimi təlimlərdə iştirak edib. Hazırda Dövlət Proqramı çərçivəsində Böyük Britaniyanın Essex Universitetinin doktorantıdır.

- Necə oldu ki, Essex kimi bir nüfuzlu universitetdə müəllim kimi işləməyə qərar verdiniz?

- İlk olaraq, qeyd edim ki, hazırda Essex Universitetində "Molekulyar tibb" ixtisası üzrə doktorantura təhsilimin sonuncu ilindəyəm. "Südə vəzi xərcənginin inkişafında və yayılmasında steroid reseptor sisteminin rolu"nu araşdırıram. Böyük Britaniyada doktorantura təhsili və səndən gözlənilən bir az fərqlidir. Yəni siz yalnız tələbə olaraq yox, bir elm adamı olaraq da yetişməlisiniz. Bunun üçün apardığımız tədqiqatla yanaşı, müxtəlif fəaliyyət və rollar-professorlara assistentlik (Graduate Library Assistant, Assistant Lecturer), beynəlxalq jurnallara təqdim edilən işlərin nəzərdən keçirilməsi və rey veriləsi proseslərində iştirak, bakalavr və magistratura səviyyələrində təhsil alan tələbələrə tədqiqat işlərinə rəhbərlik, universitet daxilində elmi konfransların təşkili, beynəlxalq konfranslarda iştirak və çıxışlar vacibdir. Bütün bunları nəzərə alaraq, təbii ki, mən də bu proseslərdən kənarda qala bilmərəm və fəaliyyətim elmi yəndən davam etdirmək niyyətindəyəm.

İşə qəbul prosesinə gəlincə isə deməli-

yəm ki, burada ümumi standart qaydalar tətbiq edilir. Yəni ilkin müraciət və daha sonra müsahibə mərhələsi. Müsahibə mərhələsinə yalnız ərizələri (application) birinci mərhələdə uğurlu olmuş namizədlər dəvət edilir. Təvazökarlıqdan uzaq olsa da deməliyəm ki, PhD təhsilini bitirməmiş bir namizədin mühazirəçi müəllim (Lecturer) tələb olunan bir vakansiya müraciət etməsi və o postu tutması bir az qeyri-real idi, ancaq mən müraciət etmək qərarına gəldim. Çünki işlə bağlı tələblərlə tanış olanda, o bilik və bacarıqlara malik olduğumu düşünürdüm.

Müsahibəyə dəvət olunmağım məni çox sevindirdi. Müsahibə zamanı məndən öncədən müəyyən edilmiş mövzu ilə bağlı qısa mühazirə söyləmək tələb edildi. Qısa mühazirədən sonra dərslər və dərsləndirən müxtəlif situasiyalar zamanı tələbələrə işləmək, davranış məsələlərini müəyyən edən situativ suallar professor heyəti tərəfindən soruşuldu.

bölgü aparmağa çalışıram. Belə ki, həftənin müəyyən günlərini tədrisə, digər günləri isə araşdırmalarıma həsr edirəm. Dərc etdirmək niyyətində olduğum məqalələrim üzərində işləyirəm.

Səmimi deyim ki, çətindir. Mühazirə materialları və tapşırıqları hazırlamaq, öz tədqiqatımla bağlı laboratoriyada apardığım analizlər çox zaman alır. Akademik sahədə davam etmək istəyirsənsə, çoxsaylı vəzifələri icra etməyi öyrənməli və bacarmalısan.

- Bir azərbaycanlı gənc olaraq Essex Universiteti kimi təhsil ənənələri ilə seçilən bir ali məktəbdə işlədiyinizə görə hansı hissləri keçirirsiniz?

- Təbii ki, dönüb 3-4 il əvvələ baxanda, keçdiyim əziyyətli yolu nəzərdən keçirəndə indiki olduğum məqam mənə çox xoşdur. Eyni zamanda mən bunu "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rə-

Aygün Azadova: "Nobel mükafatını Azərbaycana gətirəcəyəm"

Essex Universitetinin azərbaycanlı müəllimi ilə söhbət

Təbii ki, dünya sıralamasında yer almış universitetlərdə müəllim olaraq çalışmaq üçün bir sıra üstün keyfiyyətləriniz olmalıdır. Buraya müvafiq sahədə doktorantura dərəcə, bakalavr və ya magistr səviyyəsinə tədris təcrübəsi, bir sıra tədqiqat proqramlarını bilmək və onlarla işləmək bacarığı, tədris proqramının (kurikulum) hazırlanması, fənn üzrə imtahanın təşkili və qiymətləndirmə daxildir.

- Essex Universiteti sizi hansı ənənələri ilə cəlb etdi?

- Artıq 3 ildən çoxdur ki, burada Təbiət elmləri bölümündə araşdırma aparıram və universitetdə bu istiqamətdə aparılan işlərlə yaxından tanışam. Essex Universiteti

qəbətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı'nın da uğuru hesab edirəm. Düşünürəm ki, daha yaxşı və keyfiyyətli təhsil al-

sualları sadəcə müəllimə zövq verir. Essex Universitetinə demək olar dünyanın əksər ölkələrindən tələbələr gəlir. Bu müxtəlifliyin özünün universitetə töhfəsi vardır. Qeyd

qazanmaq üçün nə tələb olunur? Həmyaşadlarınızla nə kimi tövsiyələriniz olardı?

- Bu gün dünyanın sürətlə dəyişməsindən danışıraq- proseslər avtomatlaşdırılır, texnologiya daim yenilənir. Hər gün bəlkə də müzakirə edilən məsələlərdən biri də budur ki, süni zəka həyatımıza daxil olur, bir çox işləri aradan qaldıracaq, sadə desək, "işimizi ölmizdən alacaq". Burada məhz elə uğur qazanmaqla əlaqəli düşünməmiş lazımlı olacaq bir məqam var. Biz bu dəyişikliklərə, yeniliklərə hazır olmalıyıq. Əgər biz öyrənməyə, özünü inkişaf etdirməyə maraqlıyıqsa, o keçid prosesi bizə rahat olacaq.

Ona görə də özünəinam, ruh yüksəkliyi, davamlı özünüinkişaf və yeniliklərlə ayaqlaşmaq sizi uğura aparacaq yollardır. Bunlarla yanaşı yaxşı səviyyədə xarici dil öyrənmək çox vacibdir - bu, əslində xarici mühitdə inkişaf etmək üçün sizin başlanğıcınız hesab edilə bilər.

Öz təcrübəm əsasında daha bir məqamı da qeyd etmək istərdim. Öz sahənizlə bağlı şəxslərlə şəbəkənin (networking) qurulması. Bunu müxtəlif tədbirlər-konfranslar, seminarlar vasitəsilə edə bilərsiniz. Çünki o insanlar sizin maraq göstərdiyiniz sahədə çalışdıqları üçün sizi doğru istiqamətə yönlətməklə gələcək peşəkar karyeranızda böyük dəstək göstərmiş olurlar. Bununla yanaşı sahəniz üzrə uğur qazanmış şəxslərin fəaliyyətini izləmək faydalıdır. Öz sahəm üzrə Nobel mükafatını qazanan qadın elm insanlarını özümə role-model seçmişəm və onların işlərini yaxından izləyirəm.

- Gələcəklə bağlı hansı planlarınız var?

- Planlarım çoxdur, gediləcək uzun bir yolum da var. Bilirsiniz ki, xərçəng xəstəliyi sahəsində araşdırma aparmaq uzun və çətin prosesdir. Bu istiqamət üzrə ixtisaslaşmağım şəxsi həyat hekayəmdən irəli gəlir. Anam bu xəstəliklə mübarizədə həyatını itirdi. Uzun illərdir xərçəng xəstəliyinin müalicəsi istiqamətində araşdırmalara baxmayaraq, hələ də effektiv müalicə üsulunun mövcud olmadığını fərqinə vardım. Tibbin bu sahədə mübarizədə aciz olması məni çox təsirləndirdi. Əslində erkən diaqnoz bu xəstəlikdən sağalmağa kömək edə bilər. Məhz bu hadisələr və düşüncələr məni bu sahədə araşdırmalar aparmağa yönəltdi. Həftənin 7 gününü demək olar ki, mütəmadi işləyirəm. Bu sahədə hər hansı xırda bir töhfəmin olması düşüncəsi ilə bu yola çıxmışam.

Xatırlayırsınızsa, sizin ilk müsahibəmizdə ölkəmizə Nobel mükafatını gətirməyi hədəflədiyimi qeyd etmişdim. Bu əminlik məndə hələ də qalır ki, Nobel mükafatını ölkəmizə gətirəcəyəm. Bu hədəfim hələ də qalır, ona görə də növbəti planlarımız post-doktorantura, müəllimlik və araşdırma fəaliyyətim davam etdirmək, tədqiqat qrupuna rəhbərlik etmək, eləcə də öz araşdırma laboratoriyamı qurmaq daxildir.

- Gənc alim, həm də nüfuzlu universitetin müəllimi kimi həyatda və təhsildə uğur

Oruc MUSTAFAYEV

tədqiqat yönümlü universitetdir. Baxmayaraq ki, universitet Britaniyanın digər ali məktəbləri ilə müqayisədə cavandır, ancaq dünyanın nüfuzlu universitetləri sırasında yer alıb.

Universitetin 3 kampusu vardır. Çalışdığım Colchester kampusu çox böyükdür və əsas departamentlər burada yerləşir. Universitetin bir sıra departamentləri aparıcıları qabaqcıl tədqiqatçılara görə ön sıralarda yer alır. Burada aparılacaq araşdırmalar üçün qazanılan qrantların məbləği bəzən 2 milyon avrodan çox olur. O layihələrin nəticələri təhlil edilir və müvafiq təşkilatlar, institutlar o nəticələr əsasında öz siyasətlərini qururlar.

- Hansı fənni tədris edirsiniz? Pedagoji və tədqiqatçılıq fəaliyyətinizi necə uzlaşdırırsınız?

- Hazırda birinci il bakalavr səviyyəsində təhsil alan tələbələrə biologiya fənnini tədris edirəm. Tədris proqramı mühazirə, seminar, laboratoriyada praktika dərsləri və tələbələrə gələcəkdə akademik yazı yazmaq bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün təlimlər formatında həyata keçirilir.

Tədris və doktorantura işim arasında

maq, dünyada aparılan qabaqcıl tədqiqatların bir hissəsi olmaq istəyən gənclərə dəvətlərimiz tərəfindən belə bir imkanın yaradıldığı üçün çox şanslıyıq.

- Essex Universitetinin azərbaycanlı müəllimi kimi tələbələrə ilk dərslərinizi necə keçdi, çətin olmadı ki?

- Ötən həftə tələbələrə ilk mühazirəm oldu. Mövzu biologiya fənninin giriş predmetlərindən sayılan bioloji makromolekullar, yağlar, zülallar, karbohidratlar və nuklein turşularının funksiyası, strukturu və önəmi barədə idi. Təbii olaraq ilk dəfə böyük auditoriya qarşısına çıxmaq müəyyən mənada həyəcanlı idi. Əsas önəmli hesab etdiyim məsələ tələbələrə mövzunu tam şəkildə izah etmək, onların suallarına aydın şəkildə cavab vermək idi. Düşünürəm ki, uğurlu alındı.

Dərs zamanı diqqətimi çəkən əsas məqamlar tələbələrin intizamı, yüksək motivasiyə və öyrənməyə açıq olmaları idi. Mühazirə zamanı yüksək nizam-intizamı tam qoruyurlar və hər bir tələbə özüna rahat formada qeydlərini aparır, sualı yarandığı zaman soruşur. Qrup işlərində onların həvəslə və fəal iştirakı, dərin və düşünülmüş